

**SUSITARIMAS
DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ
LIETUVOS VALSTYBĖS ISTORIJOS ARCHYVO VADOVUI**

Nr. _____
Vilnius

I. ĮSTAIGOS PASKIRTIS IR VEIKLOS KRYPTYS

Lietuvos valstybės istorijos archyvas yra valstybės archyvas, kaupiantis, saugantis, tiriantis, populiarinantis ir administruojantis priskirtą Nacionalinio dokumentų fondo (toliau – NDF) dalį ir atliekantis viešojo administravimo funkcijas. Lietuvos valstybės istorijos archyvui priskirtoji NDF dalis (dokumentai iki 1918 m., bažnytinės metrikacijos dokumentai iki 1940 m., civilinės metrikacijos dokumentai – nuolat papildomi iki šių dienų) turi būti išsaugota ir populiarinama, užtikrinant prieigą visuomenei prie dokumentinio kultūros paveldo, o per populiarinimo iniciatyvas turi būti formuojamas ir stiprinamas visuomenės kultūrinis ir pilietinis tapatumas, ugdoma istorinė savimonė.

II. VALSTYBĖS LŪKESČIAI IR SIEKIAMI TIKSLAI ĮSTAIGOJE

Vertė valstybei: archyve saugomi dokumentai yra Lietuvos valstybės atminties pagrindas, kuris padeda sutvirtinti pilietinę tapatybę, padeda kurti vientisą valstybės istoriją, leidžia pagrįsti kultūrinius ir tapatybinius pasakojimus ilgam į ateitį.

Vertė visuomenei kuriama užtikrinant atvirą prieigą prie istorinių dokumentų per Elektroninio archyvo informacinę sistemą (EAIS) ir parodas, rengiant aukštos kokybės edukacinius ir kultūrinius produktus (pvz., genealogijos edukacijas, virtualius turus, temines ekspozicijas).

Vertė institucijoms: suteikiama prieiga prie archyvinių šaltinių mokslo tyrimams ir institucijų viešojo administravimo reikmėms.

Siekama, kad Lietuvos valstybės istorijos archyvas diegtų pažangų veiklos procesų valdymą, investuotų į technologinę pažangą, megztų strategines partnerystes su kitomis Lietuvos ir užsienio atminties institucijomis ir taip įsitrauktų į tarptautinį mokslinį ir kultūrinį tinklą.

III. TIKSLAI PAGAL VEIKLOS KRYPTIS

1. Pasiiekti, kad Lietuvos valstybės istorijos archyve būtų laikomasi gero viešojo valdymo ir administravimo nuostatų – įgyvendinti Kultūros ministerijos vidaus audito ataskaitos „Lietuvos valstybės istorijos archyvo kontrolės aplinkos ir veiklos vertinimas“ rekomendacijas.

Rodikliai	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Įgyvendintos rekomendacijos (proc.)	90	-	-	-	100 [*]

* Čia ir toliau žvaigždutėmis [*] pažymėti reikšmingų (Lietuvos valstybės istorijos archyvui) papildomų išteklių reikalaujančios tikslo pasiekimo reikšmės.

2. Skaitmeninant Lietuvos valstybės istorijos archyvo bylas pasiekti, kad:

- Suskaitmenintos bylos ne vėliau kaip per šešis mėn. būtų paskelbtos Elektroninio archyvo informacinėje sistemoje (EAIS).
- Būtų baigtos skaitmeninti visos Lietuvos valstybės istorijos archyve saugomos bažnytinės metrikų knygos¹.
- Būtų suskaitmenintos visos arba didžioji dalis Lietuvos valstybės istorijos archyvo Senujų aktų kolekcijos bylų, kurių visiškai suskaitmeninimo per penkerius metus poreikį lemia geopolitinis pavojus Lietuvai.

Rodikliai	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
a.2 EAIS pateiktų apskaitos vieneto lygmens aprašų skaičius (vnt.) /santykis tarp į EAIS pateiktų ir suskaitmenintų bylų skaičiaus (proc.)	4000	4400	4840	5324	5856
	40%	Ne daugiau kaip 10% ³	Ne daugiau kaip 5% [*]	Ne daugiau kaip 5% [*]	Ne daugiau kaip 5% [*]
b. Suskaitmenintos bažnytinės metrikų knygos (apsk. vnt.) / suskaitmenintų knygų (bylų) santykis su visa metrikų knygų kolekcija (proc.)	500	1100	2000	-	-
	92,25%	95%	100 %		
c. Suskaitmenintų Senujų aktų kolekcijos bylų skaičius (apsk. vnt.) / santykis su visa kolekcija (proc.)	-	-	1650 ⁴	1650	1650
			5500 (33%) [*]	5500 (66%) [*]	5500 (100%) [*]

3. Sudaryti Lietuvos valstybės istorijos archyve saugomų bylų elektroninį registrą, rengiamą pagal informacijos užrašymo dokumentų duomenimis principą, ir užtikrinti jo pildymą tiek Elektroninio archyvo informacinėje sistemoje, tiek fiziniiais (popieriniais) saugomų bylų apyrašais.

Rodikliai	Rodiklio reikšmė	Terminas
LVIA bylų apyrašų nuoseklus surašymas duomenimis, kaip nuolatinė archyvo veikla	Įgyvendinta [*]	2029 m.

¹ Lietuvos valstybės istorijos archyve iš viso yra saugoma apie 40 tūkst. bažnytinių metrikų knygų (bylų). Galutiniam tikslo įgyvendinimo terminui reikšmės turės sprendimas dėl galimybės suskaitmeninti 11 000 apskaitos vienetų kitų nei Romos katalikų bažnyčios konfesijų mikrofilmuočių metrikų knygas.

² Suskaitmenintų ir EAIS paskelbtų apskaitos vieneto lygmens aprašų skaičius.

³ Iki 2025 m. gruodžio 31 d. suskaitmenintoms byloms.

⁴ Skaitmeninimo pajėgumai pagal turimus išteklius.

4. Pasiiekti, kad dirbtinio intelekto technologijų naudojimas Lietuvos valstybės istorijos archyve saugomų bylų apyrašų transkribavimui, bylų vaizdų transkribavimui taptų nuolatine archyvo veikla.

Rodikliai	Rodiklio reikšmė	Terminas
Bylų apyrašų ir bylų vaizdų turinio transkribavimas naudojantis dirbtinio intelekto įrankiais, kaip nuolatine archyvo veikla	Įgyvendinta [*]	2026 m.

IV. VEIKLOS TVARUMO TIKSLAI

1. Aplinkosaugos tikslai.

Rodiklis (-iai)	Rodiklio reikšmė	Terminas
Prisidėti prie LVIA patalpų nuomotojo (Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos) įgyvendinamų iniciatyvų ir tikslų taupyti elektros energiją archyvo pastate, rūšiuoti antrines žaliavas, puoselėti ir saugoti gamtą, mažinti popierinių dokumentų naudojimą.	Įgyvendinta	Pagal LVAT iniciatyvų terminus laikotarpiu iki 2029 m. IV ketv.

2. Socialinės atsakomybės tikslai.

Rodiklis (-iai)	Rodiklio reikšmė	Terminas
Didinti Lietuvos valstybės istorijos archyvo atvirumą ir socialinę atsakomybę, sudarant sąlygas žmonėms su negalia įsidarbinti ir sėkmingai integruotis į archyvo darbo aplinką.	Bendradarbiaujant su Užimtumo tarnyba ir žmonių su negalia organizacijomis išanalizuotos galimybės įdarbinti žmones su negalia, esant reikalui pritaikytos darbo vietos ir įdarbinti arba atlygintinai projektinei veiklai pasitelkti 1–2 darbuotojai su negalia.	Ne vėliau kaip 2027 m. IV ketv.

3. Valdysenos tikslai.

Rodiklis (-iai)	Rodiklio reikšmė	Terminas
Prisidėti prie LVAT rengiamo kompetencijų modelio Lietuvos archyvams įdiegimo Lietuvos valstybės istorijos archyve, sudaryti sąlygas archyvo darbuotojams dalyvauti	Įgyvendinta	Ne vėliau kaip 2029 m. IV ketv.

specialiųjų kompetencijų mokymuose		
------------------------------------	--	--

V. RIZIKŲ VALDYMAS

Išoriniai ar vidiniai veiksniai, kurie gali turėti įtakos suformuotų tikslų įgyvendinimui:

1. Skirtą biudžetinį finansavimą (1,091 milijono EUR kasmet 2025–2027 m.) viršijančios tikslų reikšmės ir šiame susitarime suformuluoti nauji, anksčiau nei Lietuvos valstybės istorijos archyvu, nei jo vadovams nekelti tikslai.
2. Įsisenėjusios, dešimtmečiais nesuvoktos ir nespęstos Lietuvos archyvų (ir konkrečiai Lietuvos valstybės istorijos archyvo) valdymo ir veiklos problemos; jos nepažinios ir mažai įdomios viešosios istorinės atminties politikos formuotojams ir sprendimų priėmėjams.
3. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos lyderystės, ambicijos ir pagalbos stoka.
4. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos priimti sprendimai, teikti pavedimai dėl kitų užduočių atlikimo prioriteto tvarkos, kurie sudaro prielaidas naujo susitarimo sudarymui.

Veiksmai, padėsiantys valdyti galimas veiklos rizikas:

1. Dialogas su viešosios politikos formuotojais ir sprendimų priėmėjais.
2. Papildomo finansavimo paieška ir pritraukimas.
3. Skaitmeninimo įrangos kokybės gerinimas.

(parašas)

Lietuvos vyriausioji archyvarė

(pareigų pavadinimas)

Inga Zakšauskienė

(vardas ir pavardė)

(parašas)

Lietuvos valstybės istorijos archyvo
direktorius

(pareigų pavadinimas)

Darius Žeruolis

(vardas ir pavardė)